

Ikt.sz: B/ 41-...2018.

Tevékenység szakmai beszámoló

Tevékenység kódja, címe: EFOP 1.2.7-16-2017-00018 „Útravaló” a Békés Megyei gyermekvédelmi szakellátásban élő ellátottak részére
Egyéni pszichoterápia

Foglalkozásvezető neve: Szabó Anna

Célja: Személyiség fejlesztés, önismeret-, kommunikáció- és konfliktuskezelés fejlesztése *V/S.*

Óraszám összesen: 120 óra

A tevékenység időkerete: Havi 8 óra

A tevékenység résztvevői köre, és tapasztalat:

Az ellátást igénylők kiválasztása az előzetes információgyűjtés alapján és személyes megfigyelés tapasztalatai alapján történt. A kiválasztás indokoltágában az alábbi szempontok kerültek mérlegelésre: az aktuális pszichés státusz, az esetleges krízis megelőzése, önsértő viselkedés megjelenése, gyermekpszichiátriai javaslat, beilleszkedés támogatása, agresszív viselkedés megjelenése és indulatkezelési nehézségek. Az önkéntes részvétel a terápiás folyamatban alap kritérium volt.

A résztvevők megoszlása: 3 gyulai lakásotthonból 10 fő és a 2 eleki lakásotthonból 9 fő gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermek- és fiatalkorú. Összesen 19 ellátott (15 lány és 4 fiú) részesült terápiás jellegű megsegítésben 3-10 alkalommal. Az egy főre eső kevesebb óraszám okai között említendő egy esetben a tartós távollét, egy esetben az együttműködési készség teljes hiánya, egy esetben a pszichés állapot rendkívül szélsőséges ingadozása, valamint több esetben 1-2 hetes kórházi távollétek. Két esetben a program vége előtt 1-2 hónappal kerültek lakásotthonba a gyerekek, de állapotuk indokolta, hogy kapjanak terápiás megsegítést.

Általában jellemző a lakásotthonban élő fiatalok motivációinak és érzelmi állapotainak rövid intervallumon belüli erős ingadozása. A közösségen belüli konfliktusok mellett a családdal meglévő kapcsolatok minősége erőteljesen hat. A terápiás folyamatot, a célkitűzések elérését erősen befolyásolják az intrapszichés változékonyság és a meglévő családi kapcsolatrendszer, mely a korai kötődések alapján a korábbi mintázatok fennmaradását támogatják.

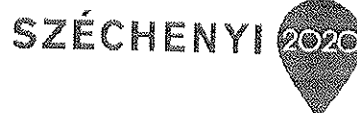
Megfigyelhető, hogy az összetételében kevésbé változó lakásotthoni közösség és a velük szorosabb kapcsolatban álló nevelők, gyermekfelügyelők alacsony fluktuációja pozitív hatással van, mind a közösség, mind az egyének pszichés állapotára.

A tapasztalatok alapján azokban a lakásotthonokban kevesebb a pszichés zavarral küzdők száma, ahol olyan fiatalok vannak, akik viszonylag fiatal korban kerültek ki

EFOP 1.2.7-16-2017-00018. „Útravaló” a Békés Megyei gyermekvédelmi szakellátásban élő ellátottak részére
Kedvezményezett: BM. Szociális, Gyermekvédelmi Központ és Tegyesz 5600 Békéscsaba, Degré u. 59.
e-mail: bekes.szgyk@fago.hu; www.fago.hu

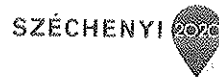
MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a veszélyeztető körülmények közül és több éve állandó helyen élnek és állandó nevelőkkel állnak kapcsolatban. Halmozottan jelentkeznek viselkedési- magatartási problémák azokban az esetekben, amikor a serdülőkori normatív krízis egybeesik a családból való kiemeléssel vagy a korábbi gondozási hely megváltoztatásával. Néhány esetben súlyos bántalmazáson átesett gyermekek frusztráció türése rendkívül alacsony, kapcsolatépítésben erősen gátoltak és ellenséges viselkedés tapasztalható esetükben. Ezek kezelése gyakran túllép a lakásotthonok által biztosítható lehetőségeken. A speciális ellátást nyújtó otthon szigorúbb kereteivel ugyan támogatja a kívánatos szokásrendszer kialakulását, de ugyanakkor fel is erősíti az ott élők szabadságvágyát.

A tevékenység helyszínének bemutatása, tapasztalat:

A foglalkozások többnyire a lakásotthonok helységeiben, esetenként szabadban vagy az érintettek oktatási intézményeiben történt. A lakásotthonok rendjéhez és a szabadidős tevékenységekhez való igazodás nehezítette a terápiás légkör kialakítását, a nyugodt, zavartalan szintér megteremtését. A lakásotthonokon kívüli helyszín megkönnyítette a személyes kapcsolat kialakulását és a koncentráltabb figyelmet.

A tevékenység tematika egységenkénti célja, részóraszám, alkalmazott módszerek, a megvalósítás eredményei, tapasztalatai:

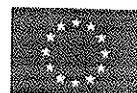
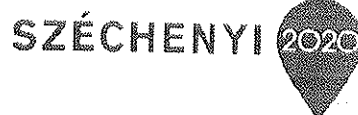
1. tematika egység/téma: Egyéni pszichoterápia

Részóraszám: 80 óra

A tevékenység során alkalmazott módszerek: pszichodiagnosztika: életút elemzés, anamnezis, projektív tesztek, kérdőívek, szemléltető anyagok, kognitív és viselkedésterápiás beavatkozási stratégiák,

A megvalósítás eredményei: Minden egyes résztvevő ellátása komplex, min. 3 hónapra tervezett folyamatban valósult meg. A terápiás célú megsegítés lépései:

- Az íratok tanulmányozása az életemények és a családból való kiemelés körülményeinek, a veszélyeztetettség okainak és a szocio-kulturális mikrokörnyezet megismerése céljából
- Személyes beszélgetés a nevelőkkel (estenként a gyámmal) a jelen viselkedésről, a beilleszkedés folyamatáról és esetlegesen folyamatban lévő orvosi és mentálhigiénés ellátásokról.
- Kapcsolatfelvétel és együttműködő rapport kialakítása személyes kapcsolat során
- Együttesen kialakított terápiás keretek (gyakoriság, helyszín, időtartam, módszer) rögzítése
- Terápiás szövetség kialakítása: bizalmi kapcsolat erősítése, ellenállás és agresszió csökkentése, kiegyensúlyozott kötődésre való törekvés
- Az elérendő terápiás célok kijelölése, az érintettek személyes motivációjának felkeltése
- A kitűzött célok bevalóságának rendszeres kontrollja, szükség esetén a megváltozó helyzetekhez való igazítása.

A megvalósítás tapasztalatai:

A lakásotthonban élő fiataloknál a bizalmon alapuló kapcsolat és az optimális kötődés mélységének kialakítása jelenti a legnagyobb kihívást. Életútjuk során többször kerültek olyan helyzetbe, ahol a pszichológiai vizsgálatok a családból való kiemelésük indokoltságát támasztotta alá. Ez a tapasztalat gyakran hátráltatja az együttműködés kialakítását.

A pszichodiagnosztikai vizsgálatok többnyire sérült önértékelést, elhatárolódást, sikertelen megküzdési stratégiákat tártak fel. A cselekvéshez kötött diagnosztikai módszerek sikeresebben kivitelezhetőek esetükben, mint a verbális típusúak.

A terápiás cél meghatározásában a legnagyobb nehézség az érintettek szubjektív igényeinek és a szociálisan kívánatos normák összehangolása. Az egyéni igények között első helyen szerepel a „szabadságvágy”, amely többnyire a családhoz való visszatérés igényét jelenti. De nem ritka a „bárhová, csak el innen” típusú acting out jellegű motiváció, mely nem mindig realizálódik szökésben. Ez utóbbit tekintik a bennük lévő feszültség egyetlen levezetési módjának. A másik gyakori feszültségkezelési forma az önsértő viselkedés, a falcolás. A terápiás folyamatban résztvevők harmadánál figyelhető meg, gyakran minden előzmény nélkül.

A terápiás folyamat során nagy hangsúlyt kapott a folyamat megértetése és az ezt helyettesítő, konstruktívabb coping stratégiák tanulása.

Az egyénre irányuló foglalkozások intenzitása és időbeli eloszlása nem volt egyenletes. A résztvevők egyéni terhelhetőségére, változó motiváltságára tekintettel kellett lenni a kapcsolat megőrzése érdekében. Számos esetben az igényeikhez való igazodás támogatta a terápiás folyamat fennmaradását. A tapasztalatok alapján a hosszabb idő óta fennálló ismeretség már önmagában is kedvezőbb helyzetet teremtett a terápiás szövetséghez.

2. tematika egység/téma: Egyéni pszichoterápia

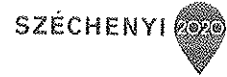
Részóraszáma: 40 óra

A program második szakaszában ugyanazon módszerek érvényesültek, mert mindig voltak új belépő fiatalok. A második szakasz bővült a kapcsolatot lezáró egyéni és csoportszintű beszélgetésekkel. Ez rendkívül fontos, hogy az érintettek életében gyakran sorozatosan előforduló elszakadási és kötődési folyamatot feszültség mentesebbé tudjuk tenni.

A megvalósítás eredményei: A program 15 hónapja alatt a terápiás folyamatban részesülő 19 fiatal közül 5 esetben határozott rendeződés figyelhető meg. Ritkábbá váltak a szélsőséges magatartási és viselkedési problémák további 4 esetben. Sajnos a tanulásban, a szakmai végzettség megszerzésében tanúsított kitartás 3 résztvevő esetén is elégtelennek mutatkozott.

Megjegyzendő azonban, hogy az iskola és szakmaválasztást erősen meghatározzák az elérhető lehetőségek, melyek nem mindig találkoznak az egyéni érdeklődéssel és képességekkel.

A megvalósítás tapasztalatai:

Összességében a részvevő fiatalok életútját, személyiségét és pszichés állapotát tekintve a program sikeresnek tekinthető. Számos területen mutatkozik egyéni szintű fejlődés. Ez kevésbé mondható el az Eleken lévő speciális és különleges nevelési igényű lakásotthonokban élő fiatalokról, akik halmozott problémákkal küzdenek. Ezért ellátásukban a komplex, összehangolt személyes és rendszerszintű megsegítés szükségessége kifejezett. Kifejezetten jellemző, hogy az itt élők egyébként is erős inger- és élménykereső tendenciáit nem képesek kielégíteni az intézmények. Személyiségükből adódóan mérsékeltén képesek egyéni elmélyülésre, konstruktív konfliktuskezelésre és toleranciára. Nehezen tolerálják társaik pszichés zavarait. Az időnként előforduló magántanulói státusz még ingerszegényebbé teszi a környezetet és felerősíti az egymás közötti feszültségeket. Azon fiatalok esetében, akik találnak szabadidős, sikerélményt jelentő elfoglaltságot és elfogadó szociális közösséget a pozitív változások tempója gyorsabb és tartósabb. A terápiás folyamat hatékonyságát is jelentősen befolyásolják a külső hatások.

Dátum: 2019. május 31.

Szabó Anna

Foglalkozásvezető aláírása

